Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0225U005336

Державний реєстраційний номер: 0125U001288

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-12-2025

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Збір матеріалу, опрацювання ключових аспектів дослідження.

Початок етапу: 03.2025

Закінчення етапу: 12.2025

Вид звітного документа: Проміжний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05416998

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442790292, 380442787182

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія наук України

Код за ЄДРПОУ: 00019270

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 54, м. Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442343243

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрям фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6541230

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 700.000

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Мова української армії: учора, сьогодні, завтра

Назва роботи англійською:

The Language of the Ukrainian Army: Yesterday, Today, Tomorrow

Реферат українською:

Об'єкт дослідження – мова української армії. Мета роботи – створення соціолінгвістичного портрета української армії періоду Великої війни (2022–2025), а також семантико-стилістична й функційна характеристика в динаміці мовних виражальних засобів, уживаних у комунікації військовослужбовців; створення прогностичних оцінок розвитку мовного середовища в українській армії. Методи дослідження – описовий, кваліативний, квантитативний, компаративний, лінгвопрагматичний, порівняльно-історичний методи; анкетування; метод соціолінгвістичного спостереження; метод лінгвістичного аналізу тексту; семантичний метод. Підготовлено розділи колективної монографії «Мова української армії: учора, сьогодні, завтра». Робоча версія монографії має обсяг 5 а. а. Розроблено та апробовано соціолінгвістичну анкету для вивчення мови військових. На основі результатів соціолінгвістичного опитування здійснено аналіз мовної ситуації в межах комунікативного середовища Збройних Сил України. Розглянуто історичні умови формування військової термінології в середині XX ст.; а також основні комунікативні стратегії й тактики, використовувані сучасними українськими військовими ЗМІ. Окрему увагу приділено зростанню ролі англійської мови в лінгвопросторі Збройних Сил України та особливостям уживання абревіатур і жаргону у військовому дискурсі. Написано та опубліковано 8 статей (5,3 а.а.), присвячених мові української армії в синхронії та діахронії. Виголошені доповіді, написані статті та розділи монографії становлять комплексне дослідження мови української армії.

Реферат англійською:

The object of study is the language of the Ukrainian army. The aim of the work is to create a sociolinguistic portrait of the Ukrainian army during the Great War (2022–2025), as well as a semantic, stylistic, and functional description of the dynamics of linguistic means of expression used in communication by military personnel; to create prognostic assessments of the development of the linguistic environment in the Ukrainian army. Research methods – descriptive, qualitative, quantitative, comparative, linguopragmatic, comparative-historical methods; questionnaires; sociolinguistic observation method; linguistic text analysis method; semantic method. The Sections of the collective monograph «The Language of the Ukrainian Army: Yesterday, Today, Tomorrow» have been prepared. The working version of the monograph is 5 author sheets. A sociolinguistic questionnaire for studying the language of military personnel has been developed and tested. Based on the results of a sociolinguistic survey, an analysis of the linguistic situation within the communicative environment of the Armed Forces of Ukraine was conducted. The historical conditions for the formation of military terminology in the mid-20th century are considered, as well as the main communication strategies and tactics used by contemporary Ukrainian military media. Special attention is paid to the growing role of English in the linguistic space of the Armed Forces of Ukraine and the peculiarities of the use of abbreviations and jargon in military discourse. Written and published 8 articles (5.3 author's sheets; ≈212,000 characters), devoted to the language of the Ukrainian army in its synchronic and diachronic perspectives. The presentations, articles, and chapters of the monograph constitute a comprehensive study of the language of the Ukrainian army.

Індекс УДК: 81'27

Коди тематичних рубрик: 16.21.27

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:Олександрук Ірина Володимирівна

Науковий ступінь: д.філософ

Вчене звання:

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Серія наукових статей

Назва НТП англійською: A series of academic articles

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Методи, теорії, гіпотези

Галузь застосування: Мовознавство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Статті присвячено опису мови української армії в синхронії та діахронії. Проаналізовано мову українських військових формувань першої половини XX століття; розглянуто функціонально-семантичні аспекти сучасної військової лексики української мови; здійснено спроби опису мовної ситуації в ЗСУ.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Інше (Розвиток соціально-гуманітарної сфери суспільства, а відтак – і опосередкований вплив на економічний розвиток держави)

Вплив НТП на довкілля: Не впливає

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу: 03.2025

Закінчення етапу: 12.2025

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

Назва НТП українською: Соціолінгвістична анкета

Назва НТП англійською: Sociolinguistic questionnaire

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Методи, теорії, гіпотези

Галузь застосування: Мовознавство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП:Розроблено та апробовано соціолінгвістичну анкету для аналізу мови українських військових. Анкета анонімна, має 22 питання, що стосуються збору інформації про вік, стать, національність, регіон походження, освіту, рідну мову, рівень володіння українською мовою, мови спілкування в офіційній та неофіційній обстановці тощо, а також відкриті питання про армійський жаргон. В опитуванні взяли участь 100 військовиків.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Інше (Розвиток соціально-гуманітарної сфери суспільства, а відтак – і опосередкований вплив на економічний розвиток держави)

Вплив НТП на довкілля: Не впливає

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу: 03.2025

Закінчення етапу: 12.2025

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

Назва НТП українською: Доповіді на наукових форумах

Назва НТП англійською: Presentations at academic conferences

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Методи, теорії, гіпотези

Галузь застосування: Мовознавство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Виголошено 10 доповідей з теми дослідження на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Інше (Розвиток соціально-гуманітарної сфери суспільства, а відтак – і опосередкований вплив на економічний розвиток держави)

Вплив НТП на довкілля: Не впливає

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:03.2025

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

Олександрук І. В. Особливості функціонування військової лексики в офіційних медіа ЗСУ. Академічні студії. Серія: Гуманітарні науки. 2025. Вип. 3. С. 46–53. DOI 10.52726/as.humanities/2025.3.5 .

Олександрук І. В. Мовна ситуація в ЗСУ (за матеріалами соціолінгвістичного опитування 2025 року). Актуальні питання гуманітарних наук : Міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2025. Вип. 91. Т. 2. С. 181–185. DOI 10.24919/2308-4863/91-2-27 .

Олександрук І. В. Англізми в сучасній військовій лексиці української мови. Актуальні питання гуманітарних наук : Міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2025. Вип. 92. Т. 2. С. 225–231. DOI 10.24919/2308-4863/92-2-32 .

Остапенко М. П. Особливості вживання лексем козак і гетьман та їхніх дериватів у спогадах Зенона Стефаніва про період Гетьманату. Закарпатські філологічні студії. 2025. Вип. 42. Т. 2. С. 9–14. DOI 10.32782/tps2663-4880/2025.42.2.1 .

Остапенко М. П. Абревіатури у військовому дискурсі (на матеріалі есеїв Дмитра Крапивенка. Вчені Записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. 2025. Т. 36 (75). № 6.

Остапенко М. П. До питання жаргону у військовому дискурсі Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2025. Вип. 93.

Терещенко С. І. Лінгвістична специфіка системи назв військових звань в Українській повстанській армії. Закарпатські філологічні студії. 2025. Вип. 43.

Терещенко С. І. Номінації основних видів зброї в Українській повстанській армії. Актуальні питання гуманітарних наук : Міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2025. Вип. 92. Т. 2. С. 285–291. DOI 10.24919/2308-4863/92-2-39 .

X. Заключні відомості

Керівник юридичної особи Ажнюк Богдан Миколайович
д. філол. н.

Перелік осіб-виконавців

Остапенко Марія Петрівна

Терещенко Сергій Іванович

Відповідальний за підготовку облікових документів Гончаренко Аліна Володимирівна

Телефон +380667323724

Реєстратор Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна